

Oponentský posudek

Řízení ke jmenování profesorkou doc. RNDr. Mgr. Tatiány Bužekové, PhD. v oboru religionistika

Religionistika v české a slovenské společnosti po roce 1989 hraje významnou roli z několika specifických důvodů, které jsou spojeny s politickým, kulturním a náboženským vývojem těchto zemí po pádu komunistického režimu. Především po roce 1989 došlo v České republice i na Slovensku k obnově náboženské svobody, která byla za socialismu potlačována. Religionistika v tomto kontextu pomáhá analyzovat, jakým způsobem se náboženský život obnovoval a jaký má vliv na současné hodnoty a kulturu. Vzhledem k dlouhodobé sekularizaci a dědictví komunistického režimu, který potlačoval náboženské aktivity, se česká a slovenská společnost vyvíjely jako převážně sekulární. Proto religionistika také zkoumá vztah mezi sekularitou a náboženstvím, otázky míry angažovanosti náboženských institucí ve veřejném životě, a jak tento vztah ovlivňuje politiku, školství či právní systémy. Po pádu komunismu se otevřel prostor pro zkoumání a obnovu kulturního a duchovního dědictví, včetně náboženských tradic. Religionistika pomáhá mapovat, jakou roli hrají náboženské hodnoty a tradice v kulturní identitě Čechů a Slováků, včetně vlivu křesťanství, judaismu, ateismu a nových duchovních směrů. Po roce 1989 se na území České a Slovenské republiky začala objevovat nová náboženská a duchovní hnutí, která byla dříve buď zakázána nebo marginalizována. Významný je tomto ohledu také obnova předkřesťanských tradic. Náboženství se stalo také důležitým tématem v souvislosti s migrací, integrací menšin a náboženskými konflikty v rámci Evropy i globálně. Religionistika se zabývá tím, jak česká a slovenská společnost vnímá náboženství v kontextu těchto politických a společenských výzev, například ve vztahu k islámu, křesťanským církvím, multikulturalismu a náboženské toleranci. Obecně se tedy dá říci, že religionistika po roce 1989 napomáhá porozumět proměnám náboženské scény a jejímu vlivu na veřejný i soukromý život v České republice a na Slovensku, čímž přispívá k budování otevřenější, tolerantnější a kulturně bohatší společnosti.

Dnes je religionistika na Slovensku etablovaným oborem, a to jak v oblasti vysokoškolského studia, tak v oblasti odborného výzkumu. Jsem rád, že mohu konstatovat, že po celou dobu k tomuto rozvoji oboru přispívala svým zřetelným dílem také doc. RNDr. Mgr. Tatiana Bužeková, PhD., která dnes postupuje ve své odborné kariéře do další fáze. Jsem tomu rád, protože Tatiánu Bužekovou znám od doby, kdy se religionistika po roce 1989 na Slovensku konstituovala. Působení Tatiány Bužekové je odmyslitelně spjata s Univerzitou Komenského v Bratislavě a je tedy pochopitelné, že se doc. Bužeková uchází o profesorský titul právě na této univerzitě. Opodstatněnost profesorského řízení doc. Bužekové dokládají jednoznačně doklady, které byly v rámci řízení předloženy a z nichž lze vyzdvihnout následující skutečnosti:

- A) Uchazečka bezpochyby splňuje všechny požadavky nutné pro jmenování profesorkou na Univerzitě Komenského. Publikuje průběžně po celou dobu své profesní kariéry a je řešitelkou nebo spoluřešitelkou řady vědeckých projektů. Je také zkušenou a respektovanou vyučující. Její odborná publikační činnost je odpovídající a jasným ohlasem (její publikace jsou citovány, a to jak v domácích odborných zdrojích, tak i v zahraničních časopisech). Za zmínku jistě stojí citovaná studie, která byla publikována v *Anthropological journal on European cultures*. Uchazečka se také aktivně zúčastňuje mezinárodních i domácích konferencí. Lze konstatovat, že uchazečka rozvíjí svoji odbornou činnost ve všech oblastech, které jsou součástí standardního akademického prostředí, včetně členství v redakčních radách. Odbornou kvalitu uchazečky také dokládá její zapojení do prestižního projektu ERC. Naplňuje tedy vše, co se očekává od profesorek a profesorů, kteří rozvíjejí své obory v domácím i mezinárodním prostoru.

- B) Tematické zaměření uchazečky zcela odpovídá oboru profesorského řízení, tedy religionistice. Její odbornost směřuje do antropologie náboženství a etnologie, kde se zaměřuje především na studium novodobého šamanismu. Vychází přitom z perspektivy symbolické antropologie, kterou obohacuje koncepcemi kognitivní antropologie. Tento přístup je velmi inspirativní a v kontextu současné religionistiky přináší zajímavé poznatky. Je zřejmé, že odborné působení uchazečky vyžaduje interdisciplinární přístup i mezioborovou spolupráci, což její dosavadní působení zřetelně dokládá. Uchazečka má v této oblasti také bohatě rozvinutou mezinárodní a meziinstitucionální spolupráci.
- C) Významnou roli v celém procesu fungování moderních věd hraje profesní příprava mladých vědců a vědkyň, a tedy i příprava doktorandem a doktorandů, neboť kvalita odborné přípravy hraje klíčovou roli v mezigeneračním přenosu znalostí a dovedností a v zajištění budoucnosti každého vědeckého oboru. Je všeobecně známo, jak obtížné je dosáhnout úspěšného zakončení doktorského studia, a to jak pro doktorandy samotné, tak pro jejich školitele a školitelky. Z tohoto pohledu je doc. Bužeková úspěšnou školitelkou, což dokládají 4 úspěšní absolventi/ky doktorského studia. Je tedy zřejmé, že doc. Tatiana Bužeková vytvořila svoji vlastní výzkumnou školu a usiluje i v této oblasti o rozvoj oboru

Na základě všech předložených dokladů, a také na základě osobní znalosti uchazečky, mohu konstatovat, že, že doc. RNDr. Mgr. Tatiana Bužeková, PhD. je zkušenou a rozvinutou vědeckou osobností s odpovídajícím respektem. Její působení zasahuje všechny oblasti oborů, ve kterých se primárně profiluje, tedy religionistiku a etnologii, přičemž se profiluje zvláště ve studiu náboženství, folklóru a problematiky zdraví a nemocí v sociokulturním kontextu. Jsem přesvědčen, že působení uchazečky na postu profesorky bude pro Filozofickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě nepochybným přínosem a příslibem dalšího rozvoje akademického výzkumu náboženství.

Vědecké radě Filozofické fakulty Univerzity Komenského proto vřele doporučuji jmenovat uchazečku doc. RNDr. Mgr. Tatianu Bužekovou, PhD., profesorkou v oboru Religionistika.

prof. PhDr. Dušan Lužný, Dr.
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

V Brně 29. 9. 2024